
Anmeldelser.

Therkel Mathiassen: Skrælingerne i Grønland. Udgivet af Udvalget for Folkeoplysnings Fremme. I Kommission hos G. E. C. Gad, København 1935. (140 S., 63 Fig. og 1 Kort).

Therkel Mathiassen har i denne populære Bog samlet Resultaterne af 14 Aars Arbejde med Eskimoarkæologi. I Løbet af dette relativt korte Spand af Aar har Forfatteren af de mange tusinde Oldsager, han møjsommeligt har gravet frem af Jorden, opbygget Grønlændernes Historie. Sommer efter Sommer er han rejst mod Nord for at samle Sten til den Bygning, han selv har lagt Grunden til, og som vil blive staaende som et Mindesmærke om den vældige Indsats, han har gjort paa Eskimoarkæologiens Omraade. Vel er der endnu Huller at udfylde, og maaske vil der blive Ting at ændre i Detaillerne, men det vil ikke vælte Bygningen, dertil er Grunden og Murene for solide. Hans Arbejdsfelt strækker sig fra Canada til Østgrønland, og mange Vanskeligheder har han haft at kæmpe med for at fravryste Jorden dens Hemmeligheder, men med sejt Energi og en utrolig Flid har han gennemført den store Opgave, der for andre vilde have taget en Menneskealder.

Efter i en kort Indledning at have gjort Rede for hvor og hvorledes man finder Oldsagerne, gaar han over til selve Arbejdet. Grunden blev lagt med det store Fund fra Naujan i Canada, hvor Therkel Mathiassen gravede i 1922 som Deltager i 5. Thule Ekspedition. Det er Knud Rasmussens store Fortjeneste, at han ved at vælge Therkel Mathiassen som sin arkæologiske Medarbejder paa denne Ekspedition har tilført Eskimoforskningen en Arbejdskraft af saa betydeligt et Format, og Forfatteren viser da ogsaa sin Taknemmelighed mod sin tidligere Ekspeditionsleder ved at tilegne denne Bog Knud Rasmussens Minde. Fundet fra Naujan betegner intet mindre end en Epoke indenfor Eskimoarkæologien. De i den frosne Jord velbevarede Sager, han fandt her, viste sig nemlig at tilhøre en Kultur, der var vidt forskellig fra den Kultur, der nu hersker i disse Egne. En Kultur, der væsentlig var baseret paa Fangst af Hvaler

og andre Sødyr, og som tidligere har haft et Udbredelsesomraade, der strakte sig fra Sibirien til Grønland. Han kaldte den Thule-Kulturen.

Fra Canada fører Forfatteren os til Polareskimoernes Land, der tidligere har været beboet af Thule-Kulturens Folk, og hvor Rester af denne gamle Kultur har holdt sig helt op til vore Dage. Videre følger vi Eskimoerne paa deres Vandring sydpaa langs Grønlands Vestkyst, men standser allerede i Upernivik Distrikt, hvor Forfatteren indledede sine Grønlandsundersøgelser med Udgravningen af den metertykke Mødding paa den lille Ø, Inugsuk. Hvad Naujan-Fundet betød for Eskimoarkæologien som Helhed, betyder Fundet fra Inugsuk for Grønlands Arkæologi.

I Løbet af Sommeren 1929 udgravede Therkel Mathiassen af denne Mødding over 5000 eskimoiske Oldsager. Paa Basis af disse opstillede han en ny Kultur, Inugsuk-Kulturen, der er en yngre Fase af Thule-Kulturen, men indeholder en Del Typer, der ikke er kendt udenfor Grønland, og hvoraf en Del skyldes Paavirkning fra Nordboerne. Opdagelsen af Inugsuk-Kulturen blev af overordentlig stor Betydning for Forstaaelsen af Grønlands Eskimoarkæologi. I Fund fra tidligere Tid fandt Therkel Mathiassen Inugsuk-Typer ikke alene fra den øvrige Vestkyst, men ogsaa fra Østkysten helt op til dennes nordligste Del, og ved de følgende Aars Udgravninger i Kangamiut-Eggen, Angmagssalik, Diskobugten og Julianehaab Distrikt fik han Bekræftelse paa denne Kulturs Betydning og store Udbredelse.

Men Grønlændernes Historie er ikke afsluttet med Inugsuk-Kulturen, senere Stadier følger efter. Indenfor de enkelte Omraader gør Forfatteren ikke alene Rede for Bopladser og Fund, men ogsaa for hele Kulturudviklingen fra den første Bebyggelse og op til vore Dage. Et særligt spændende Kapitel omhandler Mødet mellem Eskimoer og Nordboere og Forholdet mellem disse to Folk set med Eskimoernes Øjne, og med et afsluttende Kapitel om Eskimoernes Herkomst er Billedet af Grønlændernes Historie fuldstændigt. For den, der efter Læsningen af denne Bog, faar Lyst til at sætte sig yderligere ind i disse interessante Problemer, er der til Slut en Liste over den vigtigste Litteratur.

Hele det vældige Materiale, der ligger til Grund for denne Bog, er ordnet overskueligt og let tilgængeligt for enhver, og da Bogen yderligere er smukt udstyret med glimrende Illustrationer kan man ikke anbefale nogen bedre Bog for den, der har Interesse for vor store nordlige Koloni.

Helge Larsen.